

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium Josefa Ressela, Chrudim, Olbrachtova 291
Název a číslo OP	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, CZ. 1.5, Název projektu: Inovace ve vzdělávání na Gymnáziu Chrudim, reg.č.:CZ.1.07/1.5.00/34.0249
Název šablony klíčové aktivity	III/2 Zvyšování kvality výuky prostřednictvím ICT
Tematická oblast (předmět)	Český jazyk a literatura
Název sady vzdělávacích materiálů	Literatura období romantismu
Jméno tvůrce vzdělávací sady	Mgr. Michal Hanč
Číslo sady	III/2-2-2-18
Anotace	Materiál zachycuje život J. K. Tyla, jeho tvorbu prozaickou a část jeho tvorby dramatické – tzv. hry ze současnosti.
Ověřeno ve výuce: ročník, třída, dne, předmět	2. ročník, třída 2.A, dne 15.11. 2012, Český jazyk a literatura

ROMANTISMUS V ČESKÉ LITERATUŘE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

romantismus v české lit.

- ve stejné době jako Mácha žil a tvořil autor, jehož díla nesou některé znaky romantismu, ale „čistým“ romantikem není
→

Josef Kajetán Tyl (1808 – 1856)

Josef Kajetán Tyl

- dramatik, prozaik, novinář, literární kritik
- narozen v Kutné Hoře
- studia na gymnáziích v Praze a v Hradci Králové → žák V. K. Klicpery
- po skončení studií u kočovné divadelní společnosti
- od počátku třicátých let žil a působil v Praze → redigoval časopis *Květy*, poté lidovýchovný časopis *Posel z Prahy*

Josef Kajetán Tyl

- v letech 1846-1852 dramaturg českých her ve Stavovském divadle
- po porážce revoluce r. 1848 opět odchod ke kočovné společnosti
- umírá v bídě, pronásledován rakouskými úřady a s podlomeným zdravím v Plzni

Josef Kajetán Tyl

- spisovatelskou dráhu zahájil drobnými prózami →
hist. povídka Dekret kutnohorský (1841)

povídka Rozervanec (1840)
→ polemika s romantic. životním postojem
→ charakter romantic. typu je záměrně
zkreslen, aby vynikla jeho neudržitelnost
→ karikaturně je zpodobněn Mácha

Josef Kajetán Tyl

- nejvýznamnější část tvorby tvoří dramata
- výchovný charakter → zaměřeny na sociální a národní problémy české společ. své doby
- rozdělení Tylových her:
  - a) hry ze současnosti (frašky, sociální h.)
  - b) dramatické báchorky
  - c) hry historické

a) hry ze současnosti

Josef Kajetán Tyl

lokální fraška se zpěvy Fidlovačka aneb
Žádný hněv a žádná rvačka (1834)

- Fidlovačka = ševcovská cechovní slavnost konaná ve středu po Velikonocích
- zbohatlice Mastílková chce provdat neteř Lidunku za barona Dudèca (podvodník) x soused Kroutil, jehož syn Jeník Lidunku miluje
- v závěru Dudèc odhalen → „happy end“

Josef Kajetán Tyl

lokální fraška se zpěvy **Fidlovačka aneb
Žádný hněv a žádná rvačka** (1834)

→ poprvé zde zazněla v podání postavy
slepého houslisty Mareše píseň „Kde
domov můj“ (hudba František Škroup)

Josef Kajetán Tyl

Paličova dcera (1847)

→ životní příběh Rozárky, dcery venkovsk. šumaře, který se ze zoufalství stal v opilosti paličem

→ Rozárka žije v chudobě (městečko Květoliby), pečuje o své osiřelé sourozence a její příkladná ctnost a opravdovost je nakonec odměněna bohatou tetou → odjezd do Ameriky

Internetové zdroje:

Obr.1

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Josef_Kajet%C3%A1n_Tyl.jpg

/06-11-2012-20.56/

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura:

- BALAJKA, Bohuš. *Přehledné dějiny literatury I (do devadesátých let 19. století)*. 5. vyd. Praha: Fortuna, 2001. ISBN 80-7168-717-0
- DOLEJŠÍ, Pavel. *Školní slovník českých spisovatelů*. 6. vyd. Pavel Dolejší, nakladatelství a vydavatelství: Humpolec, 2005. ISBN 80-86480-58-5
- MACHALA, Lubomír, Eduard PETRŮ a kol. *Panorama české literatury*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1999. ISBN 80-85839-04-0
- PAVERA, Libor a František VŠETIČKA. *Lexikon literárních pojmů*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc s.r.o., 2002. ISBN 80-7182-124-1
- SOCHROVÁ, Marie. *Čítanka II. k literatuře v kostce*. 2. vyd. Fragment: Havlíčkův Brod, 2005. ISBN 80-7200-974-5

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ